

VARDE Å

Varde Å fra Varde og Ho Bugt

Af: Mariann Ploug

Varde Å fra Varde og Ho Bugt

Varde Å har sit udspring på den jyske højderyg lidt vest for Jelling, hvor den begynder som Vandel Bæk. Et stykke af vejen hedder den Grindsted Å og først ved Ansager får den navnet, Varde Å.

Det nedre løb vest for Varde bugter sig i langsomme slyng gennem brede marskenge skabt af tidevandet siden den forrige istid, da landskabet hér blev dannet. Skønt tiden ikke er gået sporløst hen over åen, har den som det sidste vandløb på hele kystlinien langs Vadehavet et frit løb uden regulering af diger og sluser.

I åløbet ligger flere banker. Umiddelbart syd for byen lå oprindeligt to. På den sydligste stod engang det yngste Vardehus og på den mindre nord for angiveligt en forborg.

Den sidste er senere fjernet ved åregulering. Ved Janderup ligger De store Knolde, "æ stuer knold" ude i strømmen. Her var det muligt at losse og laste ved ebбетid. Djævlø er en større banke, hvor der bjergedes både hø og rør. Fra Alslev-siden var et vadested, så man kunne køre derover ved lavvande.

Sejladsen på åen er besværlig, men selve indsejlingen kunne også volde problemer, fordi strømforholdene har en tilbøjelighed til at danne en sandbarre. Denne kaldes "Svineryggen" efter sin form, og den ligger på tværs af åens udløb.

Vandløb med udløb i Varde Å

Adskillige midre vandløb har deres udløb i Varde Å - nogle er naturlige og andre blot gravede kanaler. Set fra byen mod vest er det første naturlige tilløb på nordsiden, Mariebæk, der også omtales som Marebæk og Grydvadmøllebæk, og som udspringer ved Saksvær nord for Orten.

Det næste er Øvebæk med udspring ved Strudvad. Derefter følger Mejsbæk, som kommer den korte vej fra Porskær. Kjelst Bæk eller Lille Bæk munder ligesom Storbæk, der er afløb fra Fåresø, ud i Ho Bugt.

Oversvømmelse ved Øvebæk, et af de vandløb, der løber til Varde Å ved Janderup

Fra sydsiden kommer først Alslev Å, som udspringer nord for Spangdale og på vejen har tilløb af adskillige mindre bække. Ålegrøften med udspring ved Torrup følger efter og derefter et mindre løb vest for Visselbjerg. Så er det Hostrup Bæk, der begynder mellem Bovbjerg og Frøkær. Den sidste er Kravnsø Bæk, som kommer den korte vej fra Kravnsø.